

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY.411.002.02.2021

Grzegorz Karpiński
Prezes Zarządu
Zakład Usług Komunalnych w Lubiczu
Spółka z o. o,
ul. Toruńska 56, Lubicz Dolny
87-162 Lubicz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

S/21/002 Wybrane aspekty gospodarki finansowej i majątkowej Gminy Lubicz

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zakład Usług Komunalnych w Lubiczu Spółka z o.o., ul. Toruńska 56, Lubicz Dolny, 87-162 Lubicz ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Grzegorz Karpiński, Prezes Zarządu Zakładu Usług Komunalnych w Lubiczu Spółka z o.o. ² – od 4 grudnia 2018 r. (w tym do 1 stycznia 2020 r. jako Prezes Zarządu „Lubickie Wodociągi” Sp. z o.o. ³). Wcześniej, w okresie objętym kontrolą, ww. funkcję pełnił Jarosław Falk, od 2 września 2006 r. do 1 grudnia 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Ocena potencjału spółki niezbędna do realizacji zadań zleconych przez Gminę na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁴.2. Realizacja zamówień zleconych przez Gminę.3. Badanie struktury wpływów z działalności spółki.4. Badanie sposobu wykonania wniosków z kontroli S/19/004.
Okres objęty kontrolą	od 1 stycznia 2018 r. do zakończenia czynności kontrolnych ⁵ , z uwzględnieniem działań wcześniejszych, które miały wpływ na realizację badanych zadań.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁶
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Wiesław Janowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/26/2021 z 23 lutego 2021 r.

(akta kontroli str.1-13)

¹ Dalej: „Spółka” lub „ZUK”.

² Dalej: „Prezes”.

³ Od 15 lutego 2007 r. do 1 stycznia 2020 r. ZUK Lubicz Sp. z o.o. nosiła nazwę „Lubickie Wodociągi” Sp. z o.o. (od 2 sierpnia 2002 r. do 14 lutego 2007 r. – „elwik” sp. z o.o.).

⁴ Dz. U. z 2019 r., poz. 1843, ze zm., dalej: „Pzp”.

⁵ 13 maja 2021 r.

⁶ Dz. U. z 2020, poz.1200, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁷ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Spółka dysponowała potencjałem ludzkim i technicznym niezbędnym do realizacji zadań zleczanych przez Gminę Lubicz⁸. Prawidłowo wykonywała roboty budowlane oraz dokonywała w trybie zapytania ofertowego lub zapytania o cenę, w sposób oszczędny i gospodarny zakupu materiałów niezbędnych do realizacji tych robót.

Spółka na swojej działalności wykazała w 2018 r. stratę, natomiast w latach 2019-2020 zysk w łącznej kwocie 440,3 tys. zł. Jednakże na ZUK, w związku z wprowadzeniem ścieków do środowiska z oczyszczalni ścieków, decyzją Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy⁹ nałożona została kara administracyjna w wysokości 7 633,2 tys. zł, co może znacząco wpłynąć na wynik finansowy Spółki w przypadku niekorzystnego zakończenia postępowania odwoławczego.

III. Opis stanu faktycznego

1. Przygotowanie ZUK do realizacji robót budowlanych zleczanych przez Gminę

Opis stanu faktycznego

1.1. Spółka pod obecną firmą działa od 2 stycznia 2020 r. Wcześniej, w okresie od 15 lutego 2007 r. do 1 stycznia 2020 r., funkcjonowała pod nazwą „Lubickie Wodociągi” Sp. z o.o. z siedzibą w Lubiczu Dolnym. Wszystkie udziały (100%) obu ww. spółek należały do Gminy jako jedynego Wspólnika Spółki.

Gmina 2 stycznia 2020 r. wniosła do kapitału zakładowego ZUK aport rzeczowy w postaci zorganizowanego przedsiębiorstwa, w rozumieniu art. 55¹ Kodeksu cywilnego¹⁰, zlikwidowanej jednostki budżetowej Gminy działającej pn. Zarząd Dróg, Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Lubiczu.

ZUK i Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sierpcu Sp. z o.o. z siedzibą w Sierpcu zawiązały 31 lipca 2020 r. spółkę „Senikal” Sp. z o.o. z siedzibą w Lubiczu Dolnym, w której ZUK objął 90% udziałów.

(akta kontroli str. 14-26, 27-31, 90-107, 126-139)

Według stanu na 1 marca 2021 r. własność ZUK stanowiły: 1) maszyny i urządzenia m.in. takie, jak: koparko-ładowarka, dwie zagęszczarki, zagęszczarka gruntu z płytą do kostki betonowej, zagęszczarka płytowa samojezdna, równiarka drogowa samojezdna, chwytak hydrauliczny, zestaw wiertniczy, ładowacz czołowy; 2) środki transportu, m.in.: dwa samochody ciężarowe, ciągnik rolniczy z osprzętem, przyczepa rolnicza, dwa samochody dostawcze, samochód osobowy, wóz asenizacyjny, pług do odśnieżania.¹¹

W leasingu ZUK, według stanu na 31 stycznia 2021 r., znajdowały się: równiarka drogowa, dwie koparki kołowe, walec drogowy, samochód ciężarowy Scania, maszyna do robót ziemnych Caterpillar z osprzętem, ciągnik rolniczy¹².

(akta kontroli str. 209-288)

⁷ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁸ Dalej: „Gmina”.

⁹ Dalej: „KPWIOŚ”.

¹⁰ Tzn. ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r., poz. 1740, ze zm.).

¹¹ Ww. maszyny i urządzenia oraz środki transportu zostały przyjęte na ewidencję ZUK w okresie od 2 stycznia 2020 r. do 31 stycznia 2021 r.

¹² Ww. maszyny i urządzenia oraz środki transportu zostały przyjęte w leasing przez ZUK (a wcześniej przez Zarząd Dróg, Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Lubiczu) w okresie od 31 maja 2017 r. do 12 stycznia 2021 r.

1.2. Spółka zatrudniała w okresie od 2 stycznia 2020 r. do 1 marca 2021 r.:

1) w Dziale Wodociągów i Kanalizacji:

a) na umowę o pracę – 13 osób, w tym m.in.: technika budownictwa dróg i mostów kołowych, posiadającego jednocześnie dyplom mistrzowski w zawodzie monter instalacji i urządzeń sanitarnych, osobę z zaświadczeniem czeladniczym w zawodzie instalator urządzeń wodno-kanalizacyjnych, dwie osoby z uprawnieniami operatora koparko-ładowarki, w tym jedna również z uprawnieniami operatora koparki, dwie osoby z uprawnieniami operatorów wózków widłowych, osobę z uprawnieniami kierowcy samochodów ciężarowych (prawo jazdy kat. C+E), osobę z uprawnieniami ślusarza-mechanika, osobę z ukończonym studium elektronicznym;

b) na umowę-zlecenia – 14 osób, w tym m.in.: dwóch operatorów koparek z uprawnieniami, dwie osoby w trakcie kursu na uprawnienia E (eksploatacja) i D (dozór) na stanowiska montażu urządzeń wodno-kanalizacyjnych;

2) w Dziale Usług Komunalnych:

a) na umowę o pracę – 15 osób, w tym m.in.: trzech kierowców-operatorów maszyn specjalnych¹³, dwóch robotników wykwalifikowanych z uprawnieniami operatora równiarki i prawem jazdy kat. C+E, operatora ładowarki klasy II, dwóch kierowców samochodów ciężarowych, osobę z uprawnieniami palacza c.o.;

b) na umowę-zlecenia – 31 osób, w tym m.in.: - inżyniera budownictwa, kierowcę z prawem jazdy kat. C+E i T oraz uprawnieniami operatora koparki, koparko-ładowarki i wózków jezdniowych, osobę z uprawnieniami palacza c.o.

(akta kontroli str. 289-294)

1.3. W latach 2019-2021 (do 6 kwietnia) reprezentujący Spółkę Prezes, zawarł dziewięć umów z sześcioma podwykonawcami (w tym jedną, reprezentując „Lubickie Wodociągi” Sp. z o.o.). Były to:

1. Umowa o podwykonawstwo z 7 października 2019 r., zawarta w imieniu „Lubickich Wodociągów” Sp. z o.o. jako Wykonawcą, z wybraną w trybie zamówienia z wolnej ręki Spółką Eco Invest Klima Sp. z o.o. w Toruniu jako Podwykonawcą o wykonanie zadania pn. „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Aglomeracji Lubicz – część II – Lubicz Górny”. Przedmiot umowy obejmował w szczególności zakres prac w części IIb: „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej ul. Niteckiego, Trzaskalskiego, Bażantowej, Nad Strugą i Gajowej w Lubiczu Górnym”. Zgodnie z warunkami umowy Podwykonawca mógł powierzyć wykonanie części robót budowlanych dalszym podwykonawcom z zastrzeżeniem, że Wykonawca może zgłosić zastrzeżenia do projektu umowy o dalsze podwykonawstwo lub nie zaakceptować tej umowy i zgłosić do niej sprzeciw oraz złożyć sprzeciw wobec wykonywania robót przez dalszego podwykonawcę. Umowa określała zakończenie realizacji przedmiotu umowy nie później niż 10 grudnia 2019 r. oraz wynagrodzenie ryczałtowe Podwykonawcy „zgodnie z ceną ofertową” w wysokości 198,0 tys. zł netto. Kwotę tę wraz z należnym podatkiem VAT (23%) Wykonawca zapłacił Podwykonawcy, po przedstawieniu przez tego ostatniego protokołu odbioru robót z 30 listopada 2019 r. oraz rozliczeń i faktur (z 4 grudnia 2019 r. i 19 grudnia 2019 r.), w łącznej kwocie 243,5 tys. zł (brutto).

¹³ Z uprawnieniami operatora m.in.: walca drogowego II klasy, zagęszczarek, ubijaków wibracyjnych, spycharki i ładowarki III klasy, zespołów maszyn do produkcji mieszanek betonowych, z uprawnieniami kierowcy wózków jezdniowych z napędem silnikowym, operatora koparko-ładowarki klasy III, kierowcy z prawem jazdy kat. C+E i T oraz uprawnieniami do obsługi urządzeń transportu bliskiego.

Prezes wyjaśnił, że ze względu na fakt, iż termin realizacji przedmiotu umowy nr INW.272.13.2019, zawartej 10 września 2019 r. pomiędzy Gminą a „Lubickie Wodociągi” Sp. z o.o. na wykonanie zadania pn.: „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Aglomeracji Lubicz” – część II – Lubicz Górny, upływał 30 listopada 2019 r., a zaawansowanie robót wykonywanych przez pracowników Spółki nie gwarantowało terminowego zakończenia zadania, zarząd „Lubickie Wodociągi” Sp. z o.o. podjął decyzję o zatrudnieniu podwykonawcy (Eco Invest Klima Sp. z o.o.), zlecając mu wykonanie części zadań na kwotę 243,5 tys. zł brutto (198,0 tys. zł netto), co stanowiło 20,3% kwoty umowy z Gminą.

(akta kontroli str. 415-451, 1317, 1321)

2. Umowa o roboty budowlane w systemie wykonawstwa całościowego z 22 września 2020 r., zawarta pomiędzy ZUK jako Zamawiającym a „Ka-Bo” K.B. we Włocławku jako Wykonawcą. Zamawiający oświadczył w umowie, że jest Inwestorem budowy kotłowni gazowej¹⁴, położonej w Szkole Podstawowej w Lubiczu Górnym. Zakres prac (robót budowlanych) objętych umową obejmował: a) budowę kotłowni gazowej wraz z jej automatyką i uruchomieniem w ww. szkole z powierzonego materiału i urządzeń dostarczonych przez Inwestora; b) uzyskanie „zgłoszenia modernizacji kotłowni na przebudowę”; c) wykonanie kotłowni gazowej zgodnie z projektem technicznym w ciągu 12 dni od „uzyskania zgody na modernizację kotłowni gazowej”. Każdorazowe odstępstwo od dokumentacji technicznej lub jej zmiana, musiały być uzgadniane z Zamawiającym i zatwierdzone przez Inspektora Nadzoru Prezesa. Inwestor (ZUK) zobowiązał się wybudować przyłączy gazowe wraz z szafką gazową na budynku Szkoły Podstawowej w Lubiczu Górnym zgodnie z projektem technicznym. Strony umowy ustaliły wynagrodzenie ryczałtowe za wykonanie ww. robót budowlanych w kwocie 151,2 tys. zł netto (do kwoty tej naliczony miał być podatek VAT). Termin odbioru tych robót ustalono na 10 października 2020 r. W przypadku stwierdzenia w toku czynności odbiorowych wad nadających się do usunięcia, Zamawiającemu przysługiwało prawo odmowy odbioru do czasu usunięcia tych wad, a w przypadku, gdyby wady nie nadawały się do usunięcia i uniemożliwiały użytkowania kotłowni zgodnie z przeznaczeniem, odstąpienie od umowy lub żądanie wykonania elementu po raz drugi. Umowa przewidywała zapłacenie kary umownej przez Wykonawcę Zamawiającemu m.in. w sytuacji zwłoki w oddaniu przedmiotu umowy (w wysokości 0,05% wynagrodzenia umownego za każdy dzień zwłoki). Protokół odbioru końcowego robót wykonanych w zakresie powyższej umowy (bez uwag) podpisano 27 października 2020 r., tj. 17 dni po terminie umownym, ze względu na usuwanie drobnych usterek stwierdzonych w trakcie czynności odbiorczych, które rozpoczęto przed upływem terminu umownego. Końcowa faktura VAT na kwotę 185,9 tys. brutto (151,2 tys. netto) została wystawiona przez Wykonawcę również 27 października 2020 r. i zapłacona przez Zamawiającego (ZUK) 3 listopada 2020 r.

Prezes wyjaśnił, że Spółka zawierając z Gminą 8 września 2020 r. umowę nr INW.272.35.2020 na realizację robót budowlanych w ramach zadania pn.: „Budowa kotłowni gazowej w Szkole Podstawowej w Lubiczu Górnym”, posiadała kadrę wyspecjalizowaną do tego typu robót. Jednak osoby mające stosowne uprawnienia i przygotowanie zawodowe, które miały podpisać umowę zlecenia na wykonanie przedmiotowej kotłowni, w uzgodnionym terminie nie przystąpiły do podpisania umów zleceń i wykonania zadania. Z uwagi na powyższą sytuację zarząd Spółki podjął decyzję o wynajęciu podwykonawcy („Ka-Bo” K.B.) w celu realizacji zadania, zgodnie z terminami zawartymi w umowie z Gminą.

(akta kontroli str. 452-459, 1317, 1321)

¹⁴ O mocy 615 kW, typ kotłów kondensacyjnych De Dietrich (montowanych w kaskadzie).

3. Umowa nr 5/2020 zawarta 20 października 2020 r. pomiędzy ZUK jako Zleceniodawcą a „Maj-Bud” M.M. w Toruniu o wykonanie projektu budowlanego drogi osiedlowej w ul. Osikowej w Krobi. Zleceniobiorca zobowiązany był w szczególności do wykonania projektu branży budowlanej, sanitarnej i elektrycznej. Strony ustaliły orientacyjny termin realizacji umowy do trzech miesięcy od dnia dostarczenia m.in.: - warunków technicznych lub dokumentów potwierdzających dostarczanie mediów do gestorów przyłączenia do sieci i instalacji infrastruktury technicznej; - wypisu z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego; - podpisania projektu zagospodarowania terenu dla inwestycji. Zleceniodawca zobowiązał się zapłacić Zleceniobiorcy kwotę netto 14,7 tys. zł za wykonanie zlecenia wraz z podatkiem VAT. Umowną kwotę wynagrodzenia 18,1 tys. zł brutto (14,7 tys. zł netto) zapłacono 17 marca 2021 r. po otrzymaniu faktury wystawionej przez Zleceniobiorcę 3 marca 2021 r.¹⁵

4. Umowa nr 6/2020 zawarta 20 października 2020 r. pomiędzy ZUK a „Maj-Bud” M.M. w Toruniu o wykonanie projektu budowlanego drogi w ul. Nieszawskiej w Złotorii, w szczególności w branży budowlanej i sanitarnej, w terminie określonym jak w ww. umowie nr 5/2020, za wynagrodzenie netto 6,8 tys. zł wraz z podatkiem VAT. Umowną kwotę wynagrodzenia w wysokości 8,4 tys. zł brutto (6,8 tys. zł netto) zapłacono 5 stycznia 2021 r. po otrzymaniu faktury wystawionej przez „Maj-Bud” M.M. 22 grudnia 2020 r.

5. Umowa nr 7/2020 zawarta 20 października 2020 r. pomiędzy ZUK a „Maj-Bud” M.M. w Toruniu o wykonanie projektu budowlanego zaplecza oczyszczalni ścieków składającego się z budynku biurowo-socjalnego, budynku gospodarczego o powierzchni do 70 m² i wiat stalowych. Projekt miał być wykonany w szczególności w branży konstrukcyjnej, architektonicznej, sanitarnej i elektrycznej. Termin realizacji przedmiotu umowy określono analogicznie jak w ww. umowie nr 5/2020, tzn. do upływu trzech miesięcy od dnia dostarczenia dokumentów wymienionych w umowie. Kwotę wynagrodzenia ustalono na netto 55,8 tys. zł wraz z podatkiem VAT. Do 13 maja 2021 r. nie zakończono realizacji umowy.

Prezes wyjaśnił, że ostatni dokument, od którego daty wpłynięcia zaczęto liczyć trzymiesięczny termin realizacji przedmiotu umowy, został dostarczony 9 kwietnia 2021 r. (tzn. termin realizacji umowy upływa 9 lipca 2021 r.).

(akta kontroli str. 460-467, 1317-1318, 1321-1322, 1327-1339)

6. Umowa nr 1/2020 zawarta 27 marca 2020 r. pomiędzy ZUK jako Zamawiającym, a „Marszał” Zakład Usług Drogowych L.M. w Złotorii¹⁶ jako Wykonawcą o realizację robót budowlanych polegających na budowie ulic Szkolnej, Flisackiej i Ciechocińskiej w Złotorii, „w ciągu 3,5 miesiąca od dnia zawarcia umowy”, za wynagrodzenie ryczałtowe netto 317,0 tys. zł powiększone o podatek VAT. Ustalono karę umowną w wysokości 1,5% wynagrodzenia ryczałtowego netto, za każdy dzień zwłoki w przypadku niedotrzymania przez Wykonawcę terminu realizacji przedmiotu umowy, nie więcej jednak niż 3% ww. wynagrodzenia. Wynagrodzenie zostało zapłacone przez Zamawiającego w łącznej kwocie 389,9 tys. zł brutto (317,0 tys. zł netto) w sześciu transzach, po podpisaniu pięciu protokołów częściowego odbioru¹⁷ oraz protokołu końcowego odbioru robót (19 października 2020 r.) oraz wystawieniu odpowiednio pięciu faktur częściowych¹⁸ oraz faktury końcowej (23 października 2020 r.) przez Wykonawcę.

¹⁵ Ostatni dokument, od którego daty wpłynięcia zaczęto liczyć trzymiesięczny termin realizacji przedmiotu umowy, został dostarczony w połowie stycznia 2021 r.

¹⁶ Dalej: „Marszał”.

¹⁷ Odpowiednio: 30 kwietnia 2020 r., 30 maja 2020 r., 30 czerwca 2020 r., 31 lipca 2020 r. i 31 sierpnia 2020 r.

¹⁸ 30 kwietnia 2020 r., 30 maja 2020 r., 30 czerwca 2020 r., 31 lipca 2020 r. i 25 września 2020 r.

Prezes wyjaśnił, że ze względu na fakt, iż „Marszał” był uczestnikiem procesu inwestycyjnego¹⁹, w którym Spółka wykonywała prace drogowe i odwodnieniowe przedmiotowych ulic, a „Marszał” wykonywał prace wykończeniowe po robotach instalacyjnych, 7 lipca 2020 r. został podpisany aneks do umowy z tym podwykonawcą, niezbędny do zakończenia całości zadania. Aneksem zmieniono termin realizacji przedmiotu umowy przez „Marszał” na 30 października 2020 r.

(akta kontroli str. 468-499, 912-932, 1318, 1322, 1340-1341)

7. Umowa nr ZUK/P/04/2020 zawarta 8 czerwca 2020 r. pomiędzy ZUK jako Zamawiającym, a M.G. i P.S. prowadzącymi działalność gospodarczą pod firmą Wielobranżowe Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne „Melbud” s.c. w Toruniu jako Wykonawcą (Jednostką Projektową) o wykonanie dokumentacji projektowych pn.: 1) „Budowa wodociągu Lubicz Dolny – Lubicz Górny, z przekroczeniem rzeki Drwęcy, gm. Lubicz”; 2) „Budowa wodociągu Młyniec Pierwszy – Młyniec Drugi, z przekroczeniem rzeki Drwęcy, gm. Lubicz”. Jednostka Projektowa zobowiązała się wykonać i dostarczyć pracę będącą przedmiotem umowy Zamawiającemu oraz złożyć w imieniu Zamawiającego kompletny wniosek o pozwolenie na budowę do odpowiedniego organu w terminie 12 miesięcy od dnia podpisania umowy. Ustalono umowne wynagrodzenie ryczałtowe za wykonanie przedmiotu umowy zgodnie z ofertą złożoną przez Jednostkę Projektową w wysokości 65,0 tys. zł netto plus podatek VAT (po 32,5 tys. zł netto plus VAT za każdą z ww. dwóch dokumentacji projektowych). Do 13 maja 2021 r. nie zakończono realizacji umowy.

8. Umowa nr 08/2020 zawarta 19 listopada 2020 r. pomiędzy ZUK jako Zamawiającym, a M.G. i P.S. prowadzącymi działalność gospodarczą pod firmą Wielobranżowe Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne „Melbud” s.c. w Toruniu jako Wykonawcą (Jednostką Projektową) o wykonanie dokumentacji projektowej pn.: „Budowa kanalizacji sanitarnej w Grabowcu – etap I – w ul. Wiśniowej i Malinowej”. Jednostka Projektowa zobowiązała się wykonać i dostarczyć pracę będącą przedmiotem umowy Zamawiającemu oraz złożyć w imieniu Zamawiającego kompletny wniosek o pozwolenie na budowę do odpowiedniego organu w terminie 18 miesięcy od dnia podpisania umowy. Ustalono umowne wynagrodzenie ryczałtowe za wykonanie przedmiotu umowy zgodnie z ofertą złożoną przez Jednostkę Projektową w wysokości 45,0 tys. zł netto plus podatek VAT. Do 13 maja 2021 r. nie zakończono realizacji umowy.

(akta kontroli str. 500-507)

9. Umowa nr 17/2020 zawarta 30 grudnia 2020 r. pomiędzy ZUK jako Zamawiającym a Przedsiębiorstwem Robót Inżynieryjno-Sanitarnych PRIS G.K. w Kruszynie Krajeńskim jako Wykonawcą o wykonanie robót w zakresie: 1) kanalizacji sanitarnej w miejscowości Krobia w ul. Długiej na odcinku od S47 do S40 o długości 368 mb.; 2) studni kanalizacyjnych: S47, S46, S45, S44, S43, S42 i S41, posadowionych jako studnie DN1200²⁰. Przedmiot umowy miał być wykonany w terminie do 31 marca 2021 r. za wynagrodzenie ryczałtowe 460,0 tys. zł netto plus podatek VAT. Warunkiem rozliczenia miało być podpisanie przez przedstawiciela Wykonawcy i przedstawiciela Zamawiającego protokołu branżowego i wystawienie przez Wykonawcę faktury VAT, która miała być płatna w ciągu 30 dni od daty jej doręczenia Zamawiającemu. Ustalono karę umowną za zwłokę w oddaniu przez Wykonawcę przedmiotu umowy, w wysokości 0,3% ryczałtowego umownego wynagrodzenia za każdy dzień zwłoki. 29 marca 2021 r.

¹⁹ Wymieniony proces inwestycyjny obejmował realizację całości robót budowlanych w ramach zadania pn.: „Przebudowa ul. Szkolnej, Ciecchocińskiej i Flisaczej w Złotorii” w ramach umowy nr INW.272.6.2020 zawartej 19 marca 2020 r. pomiędzy Gminą a Spółką.

²⁰ Tzn. o średnicy 1 200 mm.

podpisano protokół częściowego odbioru robót, a Wykonawca wystawił fakturę za ich wykonanie na kwotę 307,5 tys. zł brutto (250,0 tys. zł netto). Do 6 kwietnia 2021 r. faktura ta nie została zapłacona.

Prezes wyjaśnił, że termin realizacji przedmiotu ww. umowy został przedłużony do 31 maja 2021 r. (aneksem z 29 marca 2021 r.).

(akta kontroli str. 508-513, 1318, 1322-1323, 1342-1345)

2. Realizacja robót budowlanych zleconych przez Gminę Lubicz

2.1. W ZUK nie opracowano procedur zakupów.

Prezes wyjaśnił, że wszystkie zakupy materiałów niezbędnych do realizacji zleconych przez Gminę robót budowlanych nie przekraczały 30 tys. euro i w związku z tym „zgodnie z ustawą PZP art. 4 pkt 8²¹ spółka nie ma obowiązku ogłaszać przetargu” na ich dokonanie. Podał, że zakupy te „odbywały się na zasadzie wysyłania zapytań i analizowania ofert zwrotnych”.

(akta kontroli str. 514, 1315-1316)

2.2. W wyniku zapytania ofertowego dotyczącego zakupu i dostawy materiałów brukarskich na plac oczyszczalni w Lubiczu Górnym i ul. Osikowej w Krobi, skierowanego do trzech dostawców, ZUK, w oparciu o kryteria cenowe zawarte w tym zapytaniu, dokonał 15 grudnia 2020 r. wyboru najkorzystniejszej oferty (cena oferty 110,0 tys. zł brutto), którą była oferta IBF Polska w Toruniu²².

Na podstawie zapytania o cenę, którego przedmiotem było wykonanie dokumentacji projektowej dla zadania przebudowa pasa drogowego poprzez wykonanie chodnika, drogi oraz oświetlenia ulicy Osikowej w Krobi, skierowanego przez ZUK do trzech wykonawców, wybrano 7 października 2020 r. podmiot z siedzibą w Toruniu (oferowana cena 14,7 tys. zł netto, 18,1 tys. zł brutto)²³.

Spółka jako Przedstawiciel zawarła 3 kwietnia 2020 r. na czas nieokreślony umowę z podmiotem z siedzibą w Bolesławcu²⁴. Umowa regulowała warunki wzajemnej współpracy handlowej. Podmiot zobowiązał się wyprodukować i sprzedać Przedstawicielowi, na podstawie składanych przez niego pisemnie lub e-mailowo zamówień, produkty dostępne w aktualnej ofercie handlowej. Przedstawicielowi przysługiwały upusty cenowe na produkty, których rodzaj i wysokość upustu określono w umowie²⁵.

(akta kontroli str. 515-561)

2.3. Nadzór nad prawidłowością robót budowlanych wykonywanych przez ZUK sprawował Prezes jako inspektor nadzoru, który miał stosowne uprawnienia stwierdzające przygotowanie zawodowe do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, w tym w specjalności instalacyjno-inżynieryjnej w zakresie instalacji sanitarnych wodno-kanalizacyjnych, centralnego ogrzewania, gazu i wentylacji. Był ponadto członkiem Kujawsko-Pomorskiej Okręgowej Izby

²¹ Tzn. zgodnie z art. 4 pkt 8 ustawy Pzp, obowiązującej od 2 marca 2004 r. do 31 grudnia 2020 r., przepisów tej ustawy nie stosowało się do zamówień i konkursów, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30 tys. euro. Natomiast zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. poz. 2019 ze zm.), obowiązującej od 1 stycznia 2021 r., przepisy tej ustawy stosuje się do udzielania zamówień klasycznych oraz organizowania konkursów, których wartość jest równa lub przekracza kwotę 130 tys. zł, przez zamawiających publicznych.

²² Pozostali dwaj dostawcy oferowali odpowiednio ceny 112 tys. zł brutto i 118 tys. zł brutto.

²³ Pozostali dwaj wykonawcy oferowali odpowiednio ceny 19,9 tys. zł netto (24,5 tys. zł brutto) i 22,4 tys. zł netto (27,6 tys. zł brutto).

²⁴ Dalej: „IBF”.

²⁵ Np. 25% upustu od wartości sprzedaży netto kompletnego systemu dachowego lub 40% upustu od wartości sprzedaży netto systemów kominowych.

Inżynierów Budownictwa i posiadał wymagane ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej.

(akta kontroli str. 290-291, 562-564, 1346)

3. Wpływy z działalności ZUK

W latach 2018-2020 Spółka uzyskiwała następujące przychody:

- w 2018 r. – 6 079,5 tys. zł ogółem, z czego 6 073,3 tys. zł²⁶ (99,9%) z tytułu realizacji zadań zleconych przez Gminę;
- w 2019 r. – 7 758,5 tys. zł ogółem, z czego 7 356,0 tys. zł²⁷ (94,8%) z tytułu realizacji zadań zleconych przez Gminę;
- w 2020 r. – 18 856,5 tys. zł ogółem, z czego 18 379,1 tys. zł²⁸ (97,5%) z tytułu realizacji zadań zleconych przez Gminę.

Spółka wykazała w sprawozdaniach finansowych za poszczególne lata działalności w okresie objętym kontrolą, następujące wyniki:

- za 2018 r. – stratę netto 328,0 tys. zł;
- za 2019 r. – zysk netto 158,2 tys. zł;
- za 2020 r. – zysk netto 282,1 tys. zł.

Decyzją KPWIOŚ z 18 lipca 2019 r.²⁹, na ZUK została nałożona kara administracyjna w wysokości 8 725,5 tys. zł., za wprowadzenie ścieków do środowiska z naruszeniem warunków określonych w pozwoleniu wodnoprawnym, która to po zasadnym odwołaniu się Spółki została uchylona do ponownego rozpoznania. Decyzją KPWIOŚ z 24 listopada 2020 r. za powyższe wymierzono karę administracyjną w kwocie 7 633,2 tys. zł, od którego Spółka wniosła również odwołanie. Do dnia 13 maja 2021 r. postępowanie administracyjne w tej sprawie nie zostało zakończone, co oznaczało, że decyzja KPWIOŚ nie była ostateczna³⁰. Spółka nie utworzyła rezerwy na powyższe kary.

Prezes wyjaśnił, że ze względu na fakt, iż do 31 grudnia 2020 r. Spółka nie otrzymała odpowiedzi rozstrzygającej kwestię wysokości kary naliczonej przez WIOŚ, została utworzona rezerwa w wysokości 1 000,0 tys. zł (odnotowana w bilansie Spółki w pozycji Pasywa – Rozliczenia międzyokresowe długoterminowe³¹). Stwierdził ponadto, że zysk z lat 2019-2020³² został przeznaczony na kapitał zapasowy, którego celem jest zabezpieczenie ewentualnego przyszłego roszczenia względem Spółki związanego z decyzją WIOŚ o nałożeniu kary administracyjnej.

(akta kontroli str. 162-183, 565-813, 1318-1320, 1323-1326, 1347-1357)

²⁶ Z czego 4 809,2 tys. zł – przychody ze sprzedaży wody i odprowadzania ścieków na podstawie umowy dzierżawy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej zawartej 3 września 2002 r. pomiędzy Spółką (elwik sp. z o.o.) a Gminą do 31 grudnia 2022 r. Przychody, które Spółka uzyskuje z tego tytułu kwalifikowane są jako sprzedaż Spółki na rzecz firm i odbiorców indywidualnych z terenu Gminy.

²⁷ Z czego 4 662,1 tys. zł – przychody ze sprzedaży wody i odprowadzania ścieków jw.

²⁸ Z czego 5 216,0 tys. zł – przychody ze sprzedaży wody i odprowadzania ścieków jw.

²⁹ W związku z wprowadzeniem ścieków do środowiska z oczyszczalni ścieków w Lubiczu Dolnym do rzeki Drwęcy.

³⁰ Zgodnie z obowiązującym od 7 kwietnia 2014 r. Krajowym Standardem Rachunkowości Nr 6 *Rezerwy, bierno rozliczenia międzyokresowe kosztów, zobowiązania warunkowe* (Dz. Urz. MF z 2014 r. poz. 12): „3.12. Rezerwy związane z karami lub kosztami likwidacji szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu tworzy się tylko wtedy, gdy wykonanie przez jednostkę odpowiednich obowiązków wynika ze zdarzeń przeszłych, istniejących niezależnie od przyszłych działań jednostki, których przykładem są kary lub koszty likwidacji szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu, prowadzące do wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne w wyniku wypełnienia obowiązku, niezależnie od przyszłych działań jednostki”.

³¹ W bilansie na 31 grudnia 2019 r. wykazano w tej pozycji kwotę 1 949,0 tys. zł, a na 31 grudnia 2020 r. – 2 728,6 tys. zł.

³² Tj. 158,2 tys. zł za 2019 r. i 282,1 tys. zł za 2020 r. (łącznie 440,3 tys. zł).

Spółka w wyniku wyboru jej ofert w trybie zamówienia z wolnej ręki przez Gminę, zawarła z Gminą następujące umowy:

- umowa nr INW.272.13.2019 z 10 września 2019 r. na wykonanie zadania pn.: „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Aglomeracji Lubicz” – część II – Lubicz Górny za łączną umowną cenę 1 200,0 tys. zł brutto³³;
- umowa nr INW.272.7.2020 z 7 maja 2020 r. na wykonanie zadania pn.: „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Aglomeracji Lubicz” – część III – Lubicz Górny za łączną umowną cenę 5 152,0 tys. zł brutto;
- umowa nr INW.272.6.2020 z 19 marca 2020 r. na realizację robót budowlanych w ramach zadania „Przebudowa ul. Szkolnej, Ciechocińskiej i Flisackiej w Złotorii” za umowną cenę 1 433,0 tys. zł brutto;
- umowa nr INW.272.55.2020 z 16 listopada 2020 r. na wykonanie prac projektowych i robót budowlanych dotyczących przebudowy drogi gminnej nr 101302C – ul. Osikowej w Krobi na odcinku 180 mb za umowną cenę 335,0 tys. zł brutto;
- umowa nr INW.272.35.2020 z 8 września 2020 r. na realizację robót budowlanych w ramach zadania pn.: „Budowa kotłowni gazowej w Szkole Podstawowej w Lubiczu Górnym” za umowną cenę 430,0 tys. zł brutto;
- umowa nr ORG.032.1.2020 z 2 stycznia 2020 r. na wykonanie w okresie od 2 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. usług polegających m.in. na: zarządzaniu oraz gospodarowaniu nieruchomościami, do których prawo przysługuje Gminie; zapewnieniu obsługi funkcjonowania punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych; świadczeniu usług w zakresie gospodarki komunalnej; utrzymaniu nawierzchni dróg, chodników, drogowych obiektów inżynierskich, urządzeń zabezpieczających ruch i innych urządzeń związanych z drogą; utrzymaniu domów i ośrodków kultury, świetlic i klubów, obiektów sportowych, placów zabaw oraz siłowni zewnętrznych, za umowne wynagrodzenie brutto nieprzekraczające 7 879,9 tys. zł;
- umowa nr ORG.271.WR.11.2020 z 31 grudnia 2020 r. na wykonanie w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. usług polegających m.in. na: zarządzaniu oraz gospodarowaniu nieruchomościami, do których prawo przysługuje Gminie; zapewnieniu obsługi funkcjonowania PSZOK; w zakresie gospodarki komunalnej: prac związanych z oczyszczaniem terenu Gminy, utrzymaniem zieleni w Gminie i innymi zadaniami; utrzymywaniu nawierzchni dróg, chodników, drogowych obiektów inżynierskich, urządzeń zabezpieczających ruch i innych urządzeń związanych z drogą; utrzymywaniu i eksploatacji obiektów sportowych; utrzymywaniu placów zabaw, siłowni zewnętrznych, świetlic i kąpieliska, za umowne wynagrodzenie brutto nieprzekraczające 7 000,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 814-1298)

4. Wykonanie wniosków z kontroli NIK nr S/19/004³⁴

Spółka zrealizowała wnioski pokontrolne sformułowane w wystąpieniu pokontrolnym NIK z 2 września 2019 r. w następującym zakresie:

³³ Umowa ta została zawarta z Gminą przez „Lubickie Wodociągi” Sp. z o.o. w Lubiczu.

³⁴ W 2019 r. Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy przeprowadziła w Lubickich Wodociągach Sp. z o.o. w Lubiczu, kontrolę S/19/004 – *Ochrona rezerwatu przyrody „Rzeka Drwęca” przed zanieczyszczeniem przez ścieki przemysłowe i komunalne.*

1) wniosek nr 1 – przeprowadzono działania zapewniające prawidłową pracę oczyszczalni, gwarantujące dotrzymywanie dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczeń określonych w posiadanym przez Spółkę pozwoleniu wodnoprawnym³⁵, co potwierdziły wyniki badań średniodobowych;

2) wniosek nr 2 – przygotowano projekt umowy dotyczący zasad przyjmowania ścieków, ich składu i przeprowadzenia kontroli jakości ścieków u poszczególnych dostawców; w projekcie tym zawarto również zasadę naliczania kar za przekroczenie składu odprowadzanych ścieków;

3) wniosek nr 3 – brak było potwierdzenia prowadzenia regularnej kontroli ilości i jakości odprowadzanych ścieków bytowych i ścieków przemysłowych oraz kontroli przestrzegania warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych;

Prezes wyjaśnił, że Spółka przeprowadzała kontrole ilości i jakości odprowadzanych ścieków bytowych w momentach przeciążania pracy złoża biologicznego w komorach oczyszczalni. Dokonywano natychmiastowych kontroli i pobierania próbek ścieków dostarczanych do sieci kanalizacji sanitarnej. W 2019 r. miały miejsce dwie kontrole w zakładach. Oba zakłady dostosowały się do obowiązujących zaleceń.

4) wniosek nr 4 – Spółka podjęła działania w celu uregulowania warunków technicznych wprowadzenia ścieków do rzeki Drwęcy (wylot rury) zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym.

Prezes wyjaśnił, że Spółka podpisała umowę z Przedsiębiorstwem „Melbud” na wykonanie dokumentacji wodnoprawnej i uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego dla wprowadzania ścieków komunalnych oczyszczonych w oczyszczalni ścieków w Lubiczu Górnym. Ponadto poinformował, że do listopada 2021 r. oczyszczalnia ta zostanie wyłączona z użytkowania, a ścieki rurociągiem zostaną przetłoczone do toruńskiej oczyszczalni ścieków.

(akta kontroli str. 1299-1314, 1316, 1319-1320, 1324-1325, 1358-1443)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Bydgoszcz, 14 maja 2021 r.

³⁵ M.in. wymieniono system napowietrzania komór, zmodernizowano stację dmuchaw technologii oczyszczania, wymieniono układ sterowania komorami, zamontowano system pomiaru tlenu w komorach napowietrzania, wykonano modernizację szafy sterującej procesem technologicznym.

Kontroler:
(-) Wiesław Janowski
Główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
(-) Tomasz Sobecki